



שלום עליכם בסמטאות וילנה

... שלום עליכם בא לעתים קרובות להתארח בוויילנה, בעיקר בגלל בתו, שהתיישבה שם ישיבת קבע. הוא התחיל לצאת אז למסעותיו, לנשפי קריאה בערים הגדולות שבליטה והחבל הבאלטי, והתחנה המרכזית היתה לו וילנה, שהיה סר לשם בדרכו מדי פעם בפעם, להתראות עם בתו ולנוח בחברת ידידיו החדשים, "הליטאים". בוויילנה התאקלם עד מהרה, הרגיש עצמו בתוכה כמו בתוך מולדתו, אהב לטייל בסימטותיה היהודיות, הדחוקות והצפופות, על המדרכות הנושנות והמעוקמות, במקום שצר לשני אנשים שילכו יחדיו ולא יהיו נהדפים מדרכם על ידי העוברים והשבים. שלום עליכם מצא עצה לכך: היה עוזב את בני לויתו באמצע השיחה, קופץ ועובר אל המדרכה באחרת שמנגד וממשיך את טיולו ואת שיחתו עמהם, כשהוא זורק אליהם את דבריו בקול רם מעל ראשי העוברים והנוסעים, הנדחקים אנה ואנה. בזה היה מתכוון להראות בעליל את הצפיפות והנעימות הקרתנית שבחוצות וילנה, ומשחק ילדים זה שיעשע אותו מאוד. עם החנננים והחננניות הווילנאים היה מדבר לשון וילנאית ממש, בש"ן הליטאית, כשהוא בורר לצורך דיבורו בחריצות מפליאה מלים שכולן שינין, ובשעת מעשה לא היה מעפעף אפילו בעיניו, אלא מדבר לפי תומו, מתוך כובד ראש וטבעיות גמורה, כאילו היה שניפישוקי מתחילת בריאתו. בכלל ראה את עצמו בין אנשי וילנה הישרים וטובי הלב כבמוך עמו, ורגש הזרות הפרימיטיבית, הגויית כמעט, שהיהודי האוקראיני השרשי נושא בלבו בלפי "הליטאים" נתרכך אצלו כאן במידה רבה.

מתוך י. ד. ברקוביץ, **מן המיצר** – על חיי שלום עליכם. בתוך כתבי י. ד. ברקוביץ, כרך שני, הוצ' דביר, ת"א, תשי"ט (1959), ע' ל"ט.